

Motion till riksdagen 2020/21:1814

av Patrik Björck (S)

Talmannens befogenheter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en genomgång av talmannens befogenheter och hur riksdagen kan utvidga sin kontrollmakt över talmannen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en ändring av riksdagsordningen när det gäller arbete på distans och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Motivering

Under våren och hösten 2020 har Sveriges riksdag fungerat på ett annorlunda sätt. Frågorna är många. Har det varit bra eller dåligt? Har det varit nödvändigt eller en överreaktion? Vilka regler har gällt och vilka principer har väglett talmannen när alla normala arbetssätt har slängts överbord? Har förutsättningar funnits för ledamöterna att utföra sitt arbete? Har kvalitén kunnat upprätthållas? Har demokratin kommit till skada? Har medborgarnas förtroende skadats? Hur länge är det rimligt att riksdagen befinner sig i undantagstillstånd? Som sagt, det finns många frågor att reda ut.

Har riksdagsordningen fungerat? Har talmannen fungerat? Hur ställs talmannen till svars?

Det är mycket viktigt att många av dessa frågor utreds grundligt av riksdagens konstitutionsutskott. Men även talmannens roll och agerande måste kontrolleras.

Det är redan idag tydligt att riksdagens arbete inte är tillräckligt väl reglerat. När det gäller kommuner är det betydligt bättre reglerat. Kommunallagen är mycket tydlig när det gäller till exempel distansarbete. Som riksdagen har fungerat under vår och höst 2020 skulle aldrig en kommun kunna göra. De förutsättningar som kommunallagen sätter upp för distansarbete klarar inte Riksdagsförvaltningen av att hantera. Det sätt som utskotten har fungerat under detta år har inte varit tillfredsställande. Riksdagens tekniska förmåga måste höjas avsevärt för att ge utskotten en rimlig arbetssituation.

Så här säger kommunallagen:

Deltagande på distans

5 Kap 16 § Ledamöter får delta i fullmäktiges sammanträden på distans om fullmäktige har beslutat det. Deltagandet ska i sådant fall ske genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor.

En ledamot som deltar på distans ska anses vara närvarande vid fullmäktiges sammanträde.

Sveriges Kommuner och Regioner ger några kommentarer till lagen nedan:

Deltagande på distans bör ses som ett komplement till fysiskt deltagande i fysiska möten, oavsett vilket organ det gäller. I nuvarande situation kan det däremot anses motiverat att använda möjligheten mer än i ett normalläge.

Sammanträden med fullmäktige, styrelse och nämnder ska alltid äga rum på en fysisk plats och enskilda ledamöter kan, istället för att närvara i lokalen, begära att få delta på distans.

Det är inte rättsligt prövat om alla deltagare i ett nämnd- eller styrelsesammanträde kan delta på distans samtidigt. Den som leder sammanträdet måste däremot alltid finnas på plats i lokalen där det fysiska mötet äger rum.

Patrik Kastberg ger i sin Kommunallagen – en kommentar några kommentarer:

I första stycket anges vissa tekniska krav som måste vara uppfyllda för att deltagande enligt denna bestämmelse ska anses kunna ske, bl.a. så måste både bild- och ljudöverföring ske i realtid. Dessutom måste samtliga deltagare kunna se och höra varandra. Detta innebär tex att det inte är tillräckligt att ledamoten på distans syns men att denne inte ser ledamöterna vid det fysiska sammanträdet. I den utsträckning flera ledamöter deltar på distans ska dessa kunna se och höra varandra. Ytterligare ett krav som ställs upp i första stycket är att samtliga deltagare ska kunna delta på lika villkor. Detta anses innebära att ljud- och bildöverföringen måste vara stabil och av hög kvalitet. Om bild- och ljudkvaliteten försämras eller förbindelsen bryts måste sammanträdet avbrytas tills det går att på nytt upprätta en fullgod förbindelse.

Det är rimligt att riksdagsarbetet minst håller samma kvalitet som kommunallagen anger för kommunerna. De regler som gäller för kommunerna bör införas i riksdagsordningen.

Patrik Björck (S)